

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, ג' כסלו תשפ"א

19 נובמבר 2020

מס' מסמך: 004-99-2020-026254

אל:

חבר הכנסת ישראל כ"ץ, שר האוצר

שלום רב,

הנדון: מינוי חשב כללי בהקדם האפשרי

1. כידוע, בסוף חודש אוקטובר 2020 סיים את תפקידו החשב הכללי במשרד האוצר, מר רוני חזקיהו. מאז פרישתו, לא מונה לו מחליף, לא במילוי מקום ולא באופן קבע.
2. למותר לציין, כי לתפקידיו וסמכויותיו השונים של החשב הכללי יש חשיבות גדולה בכלל, ובתקופה בה אנו מצויים כיום בפרט.
3. תפקידו העיקריים של החשב הכללי כוללים, בין היתר, אחריות על אופן ביצוע התקציב וניהול נכסי המדינה והתחייבויותיה. תפקידים אלה, כוללים בחובם היבטי שמירת סף מהותיים. כך בשנת תקציב רגילה, וכך גם בשנה בה מנוהל תקציב המשכי. כידוע, בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק-יסוד: משק המדינה, ובהיעדר חוק תקציב, פועלת הממשלה בשנת 2020 על בסיס תקציב המשכי, ובמסגרת תכנית מפורטת, כפי שאושרה על ידי הממשלה וועדת הכספים של הכנסת. החשב הכללי הוא שמוביל במשרד האוצר את כל הפעולות הדרושות מול משרדי הממשלה השונים, לצורך ביצועו של התקציב ההמשכי. זאת, בשיתוף אגפים אחרים, כאשר לצורך יישום האמור נקבעה הוראת תכ"ס וכן הוקמו ועדות חריגים.
4. יתרה מכך, לחשב הכללי מוקנים כעניין שבשגרה, תפקידים וסמכויות נוספים, בין היתר, בכל הקשור למימון הגירעון וניהול החוב הממשלתי, ואישור פשרות בהליכים משפטיים. בנוסף, החשב הכללי הוא האפוטרופוס לנכסי אויב והממונה על תשלום הגמלאות בכל הקשור לתביעות לפנסיה תקציבית של נושאי משרה מסוימים.
5. כמו כן, בהתאם לתקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993, מוקנות לחשב הכללי סמכויות נוספות. כך למשל, במקרים בהם מבוקש לבצע התקשרות ששוויה עולה על 2,500,000 ש"ח, בעילות פטור מסוימות, נדרש אישורו של החשב הכללי, לצד אישור ועדת הפטור באגף החשב הכללי. בהקשר זה, הובא לידיעתי, כי בימים אלה עומדות על הפרק גם התקשרויות בפטור ממכרז בעלות חשיבות לאומית ודחיפות רבה שנדרש על פי דין לאשרן על ידי החשב הכללי, כגון: התקשרויות לצורך ביצוע בדיקות קורונה; אספקת דלקים לרכבי משטרה; מוקד 118 במשרד הרווחה; והתקשרויות עם קרנות אשראי לסיוע

היועץ המשפטי לממשלה

- לעסקים בערבות מדינה. בעניין זה נמסר לי, כי בהיעדרו של חשב כללי מכהן, ומאחר שישנם שירותים שלא ניתן להפסיקם, משרדי הממשלה מקיימים התקשרויות כאמור על סמך אישור ועדת הפטור בלבד, ובלא קבלת אישור החשב הכללי, כפי שנדרש כאמור לעשות על-פי דין. אבהיר, כי פעולות אלו, במסגרתן מתבצעות התקשרויות של המדינה בסכומים משמעותיים של מאות מיליוני ש"ח, מבלי שניתנו לגביהן כל האישורים הנדרשים על-פי דין, אינן תקינות ומנוגדות לדין.
6. מצב בו אין חשב כללי מכהן, ומשכך לא מופעלות כלל הסמכויות המסורות לו, כפי שפורטו לעיל, פוגע באופן משמעותי בהתנהלות התקציבית של הממשלה.
7. כפי שהובהר במכתבי לראש הממשלה ולראש הממשלה החליפי מיום 3.11.2020, קיימת כמובן חשיבות רבה באיוש משרות בכירות דרך קבע, באופן שיש בו כדי להבטיח את כשירותו והתאמתו של המתמנה לתפקיד, למנוע תלות של נושא המשרה בגורם הממנה, ולהבטיח את עצמאות שיקול דעתו של נושא המשרה. בכך, יש כדי לתרום ליציבות שירות המדינה ואמון הציבור בהליך קבלת ההחלטות הממשלתיות.
8. לצד זאת, הימנעות ממינויים של נושאי משרות בכירות באופן קבע פוגעת ביציבותו ובתפקודו התקין של שירות המדינה כולו, וככזו, מעוררת קושי משפטי משמעותי, כפי שהורחב במכתבי האמור. מצב בו לא מכהן בתפקיד ולו ממלא מקום הוא מוקשה אף יותר.
9. לנוכח המצב המתואר לעיל, כפי שנמסר לך גם על ידי היועץ המשפטי של משרד האוצר, וכפי שאף הבהרתי לך בשיחתנו האחרונה, לא ניתן להותיר את תפקיד החשב הכללי לא מאויש. על כן, אבקשך למצער לפעול להטלת תפקידי החשב הכללי באופן דחוף על עובד מעובדי משרדך, וזאת עד למינוי קבוע, שאף אותו יש לאייש בדחיפות.

בברכה,

אביחי מנדלבלט

העתק:

- עורכת הדין דינה זילבר, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי)
עורך הדין מאיר לוי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט כלכלי)
עורך הדין אסי מסינג, היועץ המשפטי של משרד האוצר